

ВІДГУК

Заслуженого артиста України,
доцента кафедри спеціального фортепіано № 1
Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка

МИРОСЛАВА ДРАГАНА

та

кандидатки мистецтвознавства,
доцентки кафедри камерного ансамблю та квартету
Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка

МАРТИ КАРАПІНКИ

на

творчий мистецький проєкт
здобувача ступеня доктора мистецтва
у творчій аспірантурі

Львівської національної музичної академії імені М. В. Лисенка

ЗОЛТАНА СОЛАНСЬКОГО

**«ЗВУКОВИЙ ОБРАЗ СОЛЮЮЧОГО КОНТРАБАСА В МУЗИЦІ
XVIII–XX СТОЛІТЬ»**

поданий до захисту на здобуття ступеня доктора мистецтва
в галузі знань 02 «Культура та мистецтво»,
за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»

Актуальність теми творчого мистецького проєкту, обґрунтованість його положень та висновків. Історія сольного контрабасового виконавства, на відміну від більш ґрунтовно вивчених скрипкової та віолончельної традицій, досі не отримала належного системного музикознавчого осмислення. Тому робота присвячена комплексному дослідженню процесу становлення та розвитку сольного виконавства на контрабасі в європейській музичній культурі XVIII–XX століть видається безперечно актуальною. Автор простежує еволюцію контрабаса від учасника барокового basso continuo до

концертного інструмента з розгалуженим сольним репертуаром і сформованою педагогічною школою, розкриває взаємозв'язок конструктивних інновацій інструмента, композиторських стилів і виконавських практик. Значну увагу приділено аналізу творчості провідних постатей в історії контрабасового виконавства, що дозволяє охопити широку панораму європейського музичного процесу. Актуальність підтверджується також необхідністю збереження та популяризації великого масиву камерно-ансамблевого та сольного репертуару, значна частина якого досі залишається маловідомою й рідко виконується.

Мета і завдання дослідження логічно визначають структуру наукового обґрунтування творчого мистецького проєкту. Робота складається зі вступу, трьох розділів, поділених на підрозділи, висновків та списку використаних джерел, а також містить необхідні анотації двома мовами (українською та англійською).

У **Вступі** сформульовано мету, завдання, окреслено матеріал та методи, визначено наукову новизну і практичне значення дослідження. У **Висновках** узагальнено результати проведеної роботи.

У **Першому розділі** розкрито витoki та еволюцію контрабаса у XVI–XVIII століттях. Розкрито процес відокремлення контрабаса від родини віол та його функції у continuo-практиці. Зокрема, на тріо-сонатах Я. Д. Зеленки продемонстровано перші спроби трактувати басову партію як рівноправну лінію ансамблевої фактури. Особливу увагу приділено віденській класичній школі та феномену віденського п'ятиструнного контрабаса, що став основою для формування сольного контрабасового репертуару. У цьому розділі вдало поєднано історико-інструментознавчий аналіз з докладним описом розвитку виконавських технік і ранньої сольної традиції.

Другий розділ присвячений XIX століттю як ключовому періоду кристалізації сольного образу контрабаса. Проаналізовано зростання ролі інструмента в симфонічній музиці, розвиток оркестрових партій (перехід від дублювання басової лінії до активної участі інструмента в оркестровій

фактурі, що особливо виразно проявилось у творах Берліоза, Вагнера, Брукнера, Малера), появу нових штрихів, піцикато як колористичного засобу, освоєння високих позицій. У камерній музиці, попри те, що вона загалом не надавала контрабасу провідних позицій, виокремлено деякі твори, зокрема Боттезіні, Бетховена, Шуберта, Фукса, Мішека, що демонструють персоніфікацію басової лінії. Особлива увага приділена постатям Доменіко Драгонетті та Джованні Боттезіні: їхня виконавська діяльність, авторські концерти та педагогічні праці закріпили міжнародний статус контрабаса як сольного інструмента.

Третій розділ зосереджений на ХХ столітті як періоді остаточного утвердження естетичної автономії контрабаса. Саме в цей час відбуваються радикальні технічні і художні інновації: металеві струни, механізми пониження, розширені діапазон і артикуляція, поява нових прийомів звуковидобування (*sul ponticello*, *col legno*, перкусійні ефекти, мікроінтервали), а також, розвиток контрабасової педагогіки та «інтернаціоналізація» контрабасового мистецтва. В результаті, контрабас остаточно вийшов за межі виключно гармонічної функції та здобув автономний статус у симфонічному, камерному й сольному середовищі. Також в цьому розділі проаналізовано камерний репертуар ХХ століття і творчість контрабасистів (Маденський, Пруннер, Фріба, Штрайхер, Зібах, Ціммерман, Монтаг, Трумпф, Гайдош, Прото тощо), які визначили сучасні стандарти гри.

Робота демонструє ґрунтовний аналіз нотних, музикознавчих та інструментознавчих джерел.

Відповідність публікацій та мистецьких апробацій темі творчого мистецького проєкту. Матеріали наукового обґрунтування були апробовані здобувачем на трьох міжнародних наукових конференціях, а також висвітлені у двох статтях у наукових мистецтвознавчих фахових виданнях, затверджених МОН України. Мистецька складова проєкту була апробована у двох концертних виступах.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту написане переконливо й аргументовано, суттєвих зауважень немає, але є кілька уточнюючих запитань:

- 1) Що вплинуло на вибір творів для їх детального дослідження за темою творчого мистецького проєкту?
- 2) Чи розглядали Ви можливість включення джазового контрабасового репертуару до свого дослідження як важливої складової глобальної сольної традиції? Відповідь обґрунтуйте.

Отже, можна констатувати, що творча та науково-дослідницька складові творчого мистецького проєкту «Звуковий образ солюючого контрабаса в музиці XVIII–XX століть», запропонованого Золтаном Соланським, виконані на високому фаховому рівні та відповідають вимогам МОН України, а його автор заслуговує на присудження ступеня доктора мистецтва в галузі знань 02 «Культура та мистецтво», за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Заслужений артист України,
доцент кафедр спеціального фортепіано № 1
Львівської національної музичної академії
імені М. В. Лисенка

Мирослав Драган

кандидатка мистецтвознавства,
доцентка кафедри камерного ансамблю та квартету
Львівської національної музичної академії
імені М. В. Лисенка

Марта Карапінка

